

1 KADERING VAN DE EVALUATIE

Met de oproep Natuur in je school wil de Vlaamse Regering bijdragen aan een robuuste en veerkrachtige natuur. Natuurgebaseerde, klimaatadaptieve maatregelen zorgen voor meer infiltratie en buffering van water, aanvullen van grondwater en kunnen hittestress actief bestrijden. Een natuurlijkere schoolomgeving ondersteunt bovendien rechtstreeks de onderwijsopdracht. Buiten leren heeft positieve effecten op leerresultaten van leerlingen en het welzijn op school voor leerlingen, personeel en andere gebruikers.

Sinds 2022 kunnen scholen jaarlijks subsidies aanvragen van € 20.000 tot € 150.000 en dat voor maximaal 80% van de projectkosten. Projecten worden beoordeeld op basis van vier criteria: de duurzaamheid van het project, de educatieve meerwaarde van het project, het reeds afgelegde voortraject en de kosten-baten van het project.

Deze oproep werd opgestart bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) in 2022 en wordt sinds 2023 jaarlijks georganiseerd door het Departement Omgeving. In het kader van de verbetering van de oproep en dienstverlening werd het reglement daarbij steeds licht aangepast. Telkens werd daarbij een beslissing van de Vlaamse Regering aangevraagd om het nieuwe reglement en de projectoproep goed te keuren.

Door de Vlaamse regering werd op 2 mei 2025 op voorstel van Vlaams minister Jo Brouns beslist om de projectoproep Natuur in je school 2025 goed te keuren. In de bijhorende nota aan de Vlaamse regering (VR 2025 0205 DOC.0352/1BIS) is de volgende passage opgenomen met betrekking tot evaluatie:

“In het kader van vervolgoproepen Natuur in je school gebeurt een evaluatie om de oproep efficiënter te laten verlopen en de impact/kwaliteit ervan te verhogen. Deze evaluatie omvat zowel de kwaliteit van de projecten als de inhoud van de oproep zelf (waaronder bijvoorbeeld de minimale en maximale bedragen per project om het aantal gehonoreerde projecten te verhogen).”

Deze evaluatie wil hier enerzijds aan tegemoet komen en geeft anderzijds een doorkijk naar de evaluatieaanpak op langer termijn.

Om de doelstelling van de projectoproep structureel op te volgen, worden minstens de volgende indicatoren opgevolgd :

- Het aantal aanvragen
- Het aantal gesubsidieerde onderwijsinstellingen
- De kwaliteit van de aanvragen (scores)
- De kwaliteit van de uitvoering (beoordeling rapportage)
- Het aantal vierkante meter natuurlijk ingericht schooldomein (bij aanvraag en bij rapportage) (omgevingsdoelstelling)
- Het aantal vierkante meter dat onthard wordt (bij aanvraag en bij rapportage) (omgevingsdoelstelling)
- De kostprijs van het natuurlijk ingericht schooldomein per vierkante meter zowel voor ontharding als voor natuurlijke inrichting (kosten-baten)

- Aantal bereikte leerlingen (maatschappelijke meerwaarde)

Tot op heden werd de oproep Natuur in je school jaarlijks overwogen en beslist. Aangezien nu een subsidieregeling voor meerdere jaren (nl. tot 2029) voorligt zal deze conform artikel 76/1 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën aan een beleidsevaluatie worden onderworpen. Een diepgaande beleidsevaluatie is dan ook voorzien in 2029.

De mogelijkheid om steekproefsgewijs controles bij afgeronde projecten uit te voeren wordt ook onderzocht. Dit om de impact van de projecten ook te kunnen controleren en monitoren vanop het terrein en om de oproep verder bij te kunnen sturen waar nodig.

2 EVALUATIE VOORBIJE OPROEPEN

2.1 AANTAL AANVRAGEN

Elk jaar wordt een groot aantal aanvragen voor Natuur in je school ingediend. De voorbije jaren werden daarbij al **360 projecten gesubsidieerd**. De vraag naar een nieuwe oproep blijft daarnaast ook hoog.

Tabel 1 Ingediende, geselecteerde en afgeronde projecten

	Ingediend	Geselecteerd	Afgerond	Totale subsidie (€)
2022	117	103	79	9 Mio
2023	241	167	38	20,11 Mio
2024	135	60	8	6,78 Mio
2025	196	30	0	3 Mio

2.2 ONTHARDING EN VERGROENING

Op basis van de goedgekeurde dossiers van de vorige drie oproepen, zou in totaal **22 ha onthard** en **24 ha kwalitatief vergroend** worden. In de meeste gevallen werd er na uitvoering **meer onthard dan initieel aangevraagd**. Voor de afgeronde projecten is dat voorlopig 5774 m² meer ontharding en 3781 m² vergroening dan gepland. Gemiddeld wordt per project zo'n 850 m² onthard en 680 m² vergroend.

Tabel 2 Totale **aangevraagde** ontharding en vergroening per oproep. Voor de oproep van 2022 werden geen oppervlaktecijfers bijgehouden

	Ontharding (ha)	Vergroening (ha)
2023	13,30	15,20
2024	6,46	6,81
2025	2,56	2,04

Dit kan omgerekend worden naar totale subsidie per vierkante meter voor de geselecteerde projecten. Hierbij wordt de totale subsidie (€) gedeeld door de respectievelijke hoeveelheid ontharding en vergroening

(m²). Het gaat niet om effectieve besteding van budgetten (zie verdeling kosten), maar om een maatstaf om de kosten-baten structureel op te volgen.

Tabel 3 Gemiddelde totaalprijs per vierkante meter ontharding en vergroening

2023		2024		2025	
Ontharding	Vergroening	Ontharding	Vergroening	Ontharding	Vergroening
€ 260,30	€ 297,86	€ 207,40	€ 234,79	€ 173,61	€ 287,23

In de praktijk gaat slechts een deel van de eigenlijke subsidie naar deze elementen en is een exacte prijs per vierkante meter van de eigenlijke ontharding of vergroening niet beschikbaar.

Daarnaast creëert de subsidie ook een maatschappelijke meerwaarde door bij te dragen aan het welzijn van de leerlingen en andere gebruikers van de school. De scholen die in 2024 geselecteerd werden voor subsidiëring, hebben in totaal 22.511 leerlingen, voor de projecten van 2025 waren dat 11.042 leerlingen. Het gedeeld gebruik van de projecten wordt daarnaast ook aangemoedigd, onder ander via het criterium 'de mate waarin het project zal bijdragen aan extra natuurcontact voor derden, de toegankelijkheid van het project voor derden'.

2.3 VERDELING KOSTEN

De kosten per project worden verdeeld in **4 categorieën**:

- Alle inrichtingskosten voor **natuurgebaseerde maatregelen** en klimaatadaptatie op school met enkele uitzonderingen zoals aangegeven in het reglement. Hieronder vallen onder andere kosten voor ontharding en grondwerken, kosten voor de inrichting van watercaptatie zoals een wadi en de aankoop van plantgoed.
- Kosten voor **ontwerp en advies** zoals de opmaak van een meer gedetailleerd ontwerp en advies over beplanting komen in aanmerking maar mogen samen niet meer dan %10 van de projectkosten bedragen en het maximum van €15.000 niet overschrijden.
- Kosten voor infrastructuur die bijdraagt aan de kwaliteit, gebruiksvriendelijkheid of het educatief gebruik van het project, maar niet rechtstreeks aan de natuurwaarde, worden opgesplitst in **(half-) verharding en niet-natuurlijke elementen**. Onder niet-natuurlijke elementen worden onder andere meubilair, speeltoestellen, bloembakken en pergola's gerekend. Deze kosten mogen samen niet meer dan 25% van de totale projectkosten inhouden en mogen samen niet meer dan €35.000 bedragen. Daarop wordt vervolgens de subsidie van 80% berekend waardoor per project maximaal €28.000 subsidie naar deze categorie kan gaan.

Gemiddeld over de geselecteerde projecten van 2025 zijn de **projectkosten** als volgt verdeeld:

Tabel 4 Gemiddelde verdeling van projectkosten per categorie in geselecteerde projecten van 2025

Natuurgebaseerde maatregelen	(Half-)verharding	Niet-natuurlijke elementen	Ontwerp en advies
€ 91.797	€ 9.569	€ 34.682	€ 9.025
63%	5%	26%	6%

In de praktijk worden deze kosten per categorie **begrensd** op basis van de maxima zoals hierboven bij de categorieën beschreven. De verdeling van de **eigenlijke subsidiebudgetten** zorgt voor een verschuiving naar een grotere investering in natuurgebaseerde maatregelen binnen de totale kostenpost voor een speelplaatsvergroening.

Tabel 5 Gemiddelde verdeling van de eigenlijke subsidie per categorie in geselecteerde projecten van 2025

Natuurgebaseerde maatregelen	(Half-)verharding en niet-natuurlijke elementen	Ontwerp en advies
€ 69.999	€ 23.789	€ 6.967
69%	25%	6%

Het wijzigen van deze drempels of verlagen van het maximum subsidiebedrag zal in veel gevallen een verhoging van het aandeel eigen inbreng door scholen tot gevolg hebben. Projecten waarbij de verhouding tussen kosten en baten niet in balans is worden steeds geweigerd op basis van het criterium kosten-baten. Een te groot onevenwicht tussen deze categorieën is dus steeds uitgesloten. Om geslaagd te zijn, moet een project minstens de helft van de punten halen op één van de hoofdcriteria. Het criterium kosten-baten peilt onder andere naar het aandeel van de investering in natuurontwikkeling. Er is dus een rechtstreekse link tussen de kostenverdeling en score van een project.

De voorbije jaren daalden de gemiddelde subsidie en projectkosten reeds door het verlagen van de maximum subsidie en verlaging van de maximumpercentages.

Tabel 6 Gemiddelde subsidie en projectkost per jaar

	2023	2024	2025
Gemiddelde subsidie	€ 116.000	€ 112.000	€ 100.000
Gemiddelde projectkosten	€ 213.000	€185.000	€ 158.000

Uit uitgevoerde en gerapporteerde projecten blijkt dat kosten voor ontharding sterk uiteenlopen. Prijsverschillen ontstaan onder meer door te ontharden oppervlakte, diepte van de af te graven bodem, eventuele aanwezigheid van betonplaat, opvulling met nieuw materiaal, locatie van het project, bereikbaarheid van de speelplaats,... De huidige vork van subsidiebedragen tussen € 20.000 en € 150.000 biedt daarmee een realistisch evenwicht dat rekening houdt met de diversiteit aan projecten en schoolcontexten.

2.4 KWALITEIT VAN DE PROJECTEN

Vergelijking van de scores over de voorbije jaren is weinig zinvol omdat de criteria en beoordelingswijze telkens licht verschilden.

Wel kan over het algemeen vastgesteld worden dat het merendeel van de scholen sterke dossiers indienen die voldoen aan de gestelde doelstellingen van de oproep. Wanneer scholen minder sterk scoorden, dan ging het meestal om de koppeling met het educatief gebruik van de groene ruimte of om het criterium kosten-baten.

De zeer goed scorende scholen dienden over het algemeen projecten in die op alle vlakken goed uitgewerkt waren en veel ontharding inhielden.

Tabel 7 Overzicht van scores (%) bij aanvraag in de voorbije 3 jaar van Natuur in je school. Minimum, eerste kwartiel, mediaan, gemiddelde, derde kwartiel en maximum

	Minimum	1e Kwartiel	Mediaan	Gemiddelde	3e Kwartiel	Maximum
2023	34,37	64,73	74,56	72,18	87,90	94,8
2024	34,06	67,45	74,61	72,62	80,12	92,06
2025	16,92	57,87	70,26	66,90	77,32	93,37

Alle reeds afgeronde en gerapporteerde projecten voldeden aan of overtroffen de beloofde resultaten uit de originele aanvraag.

3 AANPASSINGEN EN VERBETERINGEN OPROEP 2026

De verschillen tussen het reglement voor de oproep 2026 ten opzichte van de oproep Natuur in je school van 2025 zijn niet groot. Heel wat elementen werden wel geëvalueerd en enkelen werden aangepast om de impact en kwaliteit van de oproep nog te vergroten.

- Enkele punten in het reglement werden aangepast op basis van geleerde lessen: uit verwerking van de dossiers, feedback van de jury en rapporteringen van afgeronde projecten.
 - Er is nu één aanvraag per vestiging nodig in plaats van per instellingsnummer. Scholen met meerdere vestigingen op 1 instellingsnummer werden hierdoor benadeeld.
 - Er wordt bijkomend vermeld dat het (voorlopig) inrichtingsplan voldoende concreet moet zijn om te beoordelen. De kwaliteit van ingediende plannen was soms te laag.
 - Kosten voor afboording van gerealiseerde ontharding komen expliciet in aanmerking. Aannemers wezen op de noodzaak hiervan.
 - Enkele criteria rond duurzaamheid werden toegevoegd: natuurinclusieve maatregelen zoals nestkasten, duurzaam watergebruik en de duurzaamheid van het project in de tijd.
 - Het gewicht van het criterium educatie werd verlaagd van 30% naar 20%, dat van kosten-baten ging van 10% naar 20%.
 - De maximumsubsidie voor (half-) verharding en niet-natuurlijke elementen werd verlaagd naar 20% van de projectkosten of maximaal € 30.000.
- De timing van de oproep is aangepast. Zowel vanuit scholen als ondersteuners van projecten, komt al langer de vraag om de deadline om projecten in te dienen te verplaatsen naar voor de zomer.
- Het kunnen garanderen van een jaarlijks terugkerende oproep wordt al langer gevraagd.. Met de voorgelegde beslissing VR wordt het subsidiekader voor meerdere jaren vastgelegd, wat scholen die zekerheid geeft.
- Het nieuwe online aanvraagformulier dat in 2025 werd gelanceerd zal mits kleine aanpassingen aan de nieuwe oproep hergebruikt worden. Dit formulier werd zowel door scholen als de administratie als eenvoudiger en handiger bevonden (efficiëntiemaatregel).
- Geleerde lessen uit afgeronde projecten en uit feedback van scholen worden blijvend bijgehouden. Deze worden ook mee verwerkt in infosessies voor de scholen en begeleidende organisaties. Zo werden er bijvoorbeeld meer goede voorbeelden gevraagd en werden deze ondertussen verzameld

en gedeeld. Er zal ook specifiek onderzocht worden waar de tekortkomingen nog zitten en om deze via gerichte communicatie te verbeteren.